

znamenat cestu se světem. Všichni řemeslníci ať dbají Božích přikázání v Desateru, ať Boha nade vše milují, křivou přísahou ať nekryjí obchodní faleš, ať Boha ctí a bližního milují. „To bude míra, v níž by měl zůstat každý, kdo chce u víře křesťanské spasen býti, maje v nenávisti nepravost a miluje spravedlnost, a stojí k ní skutečně podle možnosti své, rady lidí dobrých v tom požívaje“ [D 125 n.].

Že nešlo v řešení základních otázek jen o poměr k světské moci, ukazuje výrok přerovské synody: *kněz klesající*, nad nímž však hřích nepanuje, může církvi užitečně sloužit. Také o svátosti *večeře Páně* bylo zároveň jednáno. Utvrzeno starší bratrské ujištění, že se před svátostí nemá klekat, přítomnost těla a krve Kristovy pak vyložena figurně jako posvátná a obrazná. Požívání posvátné a duchovní nemusí se při jejím vysluhování krytí.

Bratři Amos a Jakub bouřili však proti nové Úzké radě a zvláště útočili na B. Matěje, v němž prve viděli svého člověka, nyní pak mu prudce vytýkali kolísavost a zpronevěru zásadám, k nimž se ještě nedávno tak určitě hlásil. Získávali stoupence nejen na Prácheňsku, ale i jinde po sborech. Z kněží se k nim však nepřipojil nikdo. Rozvinula se výměna názorů, v níž důraz přešel do té míry na otázku přísahy, že Bratři nového směru čili Velké stránky byli zváni přísedními od nepřisečných Bratří z *Malé stránky* staré orientace. Tito Bratři vytýkali většině, že opustila základy Jednoty a že ji zavádí do zkázy. Roztáhli prý úzkou cestu záporů Kristových a učí lid hřešit, když dovolují účast na pochybných řemeslech a na správě světských věcí, takže již smějí bez rozpaků kupčit, šenkovat, přísahat, soudit, zločince na smrt vydávat. Přes prudkost útoků Amosových a Jakubových usilovali Bratři z Velké stránky ještě po mnoho let o udržení společenství tak, že by oba směry trvaly vedle sebe jako stejně oprávněné. Velká stránka nechtěla přece otevřít světu dveře dokořán a stále vedla k bdělosti ty údy Jednoty, kteří se odvažovali trvat v „nebezpečných“ řemeslech a přijímat na sebe funkce ve správě obcí a měst. Ale Malá stránka neustávala ve své agresivnosti. Nemohla ani jinak při svém namnoze velmi upřímném zaujetí pro původní zásady, které ovšem za polemiky tím jedno-

stranněji zúžila na negativní stránky učení Řehořova. Tito Bratři tvrdili o sobě, že drží první smysl, k němuž je přece i sám B. Matěj ještě před málo lety zavazoval. „Ne my od vás, ale vy od nás jste odstoupili“, vyčítali Bratřím při další schůzi, svolané k smírnému jednání do *Chlumce nad Cidlinou* r. 1496. Chlumecká diskuse se skončila rozchodem obou stran, nezaceleným ani dalším pokusem o narovnání r. 1499.

V Malé stránce došlo brzy potom k tříštění, když B. Amos r. 1500 prosadil zřízení vlastního kněžství, s čímž někteří nesoouhlasili a vrátili se k Jednotě. Amos stál pak po léta v čele této neveliké společnosti, která nabývala rázu sekty, čím více se živila zatrpklou negací vůči svým bývalým spolubratřím.

Ve Velké stránce zatím již r. 1495 prohlásila Úzká rada spolu s jinými čelnými Bratry, že se nadále *nechce dát poutat spisy B. Řehoře*, jichž se Malá stránka tolik dovolávala. Názory tam vyslovené jsou nemírné a nelze při nich trvat po nabytých zkušenostech, v nových okolnostech a při lepším poznání Písma. Spisy patriarchy Jednoty nemají v ní již platit jako závazné. Je třeba kontrolovat je Písmem. Prohlášení v tom smyslu sestavené podepsal s jinými i B. Matěj i B. Michal, B. Tůma Přeloučský i B. Eliáš z Chřenovic. Jednota uzavřela tímto aktem výslovně dobu „starých Bratří“, uplatnivši znovu svou stěžejní zásadu, „abychom rady i soudy své i Bratří našich, prvních i nynějších, měli za mnohem menší než to, což proroci a apoštolé mluvili neb psali, jsouc od Boha k tomu způsobeni“ [Dekrety 1].

Stalo se tu cosi obdobného, jako když se táboři rozešli s chiliasmem. V obojím případě byli radikálové zatlačeni umírněnými. Ale zároveň šlo o převahu těch, kdo pronikli lépe ke smyslu Písma. Biblická eschatologie nebyla správně interpretována příliš lidským očekáváním a výpočty chiliastů. Biblicky věrný střeh v poměru ke světu byl lépe postižen těmi, kdo hleděli ke správě světa s porozuměním, že v Božích plánech má své kladné místo, než těmi, kdo se od světa prostě odvrátili, jako by křesťan neměl mít zájem o jeho zákony a o větší nebo menší míru občanské spravedlnosti.